

1986 HACORGANİZASYONU HAKKINDA HAC DAİRESİ BAŞKANI MEHMET KERVANCI İLE BİR MÜLAKAT

Diyanet Gazetesi

Her yıl milyonlarca insan yollara düşer. Karadan, havadan ve denizden. Bir yüce çağrıya uyan insanlar güvenli beldeye, dünyalar için mübarek Kabe'ye doğru, adetâ akarlar. Ömürleri boyunca gönüllerinde taşıdıkları Kabe sevgisi, Resulullah aşkı, yola çıkış zamanı yaklaştıkça daha da artar. Hac mevsiminin yaklaşması münasebetiyle, bu seneki hac düzenlemesi ile ilgili olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı Hac Dairesi Başkan Mehmet Kervana ile görüştük.

DİYANET - Hac organizasyonu çeşitli yönleriyle ele alındığında, gerçekten zor bir düzenleme olduğu hemen anlaşılıyor. Yurt içinde başlıyor, Suudi Arabistan'a uzuyor ve orada devam ediyor. Size bu ibadetin organizasyonu ile ilgili sorular sormak istiyorum. Fakat daha önce, nisan ayının ortalarında tamamlanan Umre organizasyonu hakkında bir soru yöneltmek istiyoruz. Bu yılki umre seyahatleri hakkında bilgi verir misiniz?

KERVANCI - Başkanlığımızca 1985-1986 umre sezonunda 4 karayo-lu, 2 havayolu ve bir de öğrenci seferi olmak üzere toplam 7 umre se-feri düzenlenmiştir. Seyahat sonrası yolcularımızdan aldığımız mek-tuplardan umre organizasyonunun oldukça başarılı olduğu görülmek-tedir. Tesbit edilen aksaklıklar bundan sonraki organizasyonlarda gide-rilmeğe çalışılacaktır.

DİYANET - Bu seneki Hac organizasyonu hakkında kısaca bilgi ve-rir misiniz?

KERVANCI -1986 yılında karayolundan hacca gitmek üzere 40343, havayolundan 2661 olmak üzere cem'an 43004 vatandaşımız başvuru-da bulunmuştur. Karayolundan gidecek hacı adaylarımızın çıkışı 28 Temmuz — 3 Ağustos 1986 tarihleri arasında Habur Hudut Kapı-sından gerçekleştirilecektir. Anılan kapıdan illere göre kesin çıkış ta-rihleri, daha sonra belirlenerek il müftülüklerimize bildirilecektir. İller-den kafilelerin çıkışları ise istenilen gün ve saatte Habur TIR Parkında olacak şekilde il müftülüklerimizce tesbit edilerek seyahatten önce ha-cı adaylarımıza duyurulacaktır.

Havayolu çıkışları ise Ankara, İstanbul, İzmir ve Adana havaalanla-rından 4, 5, 6, 7, Ağustos 1986 tarihleri arasında yapılacaktır. İl müf-tülüklerimiz aracılığı ile hareket gün ve saati hacı adaylarımızı bildirilecektir.

DİYANET - Hacca gitmek üzere baş vuranların sayısı 42.583 kişi olarak açıklandı. Bu rakamda herhangi bir değişiklik olabilir mi?

KERVANCI -1986 yılı hac müracaat süresi 15 Nisan 1986 günü sona ermiştir. Bir gün sonra il müftülüklerimizden alınan telgraflar değeren-dirilmiş, 42.983 hacı adayının başvuruda bulunduğu tesbit edilmiştir. Ancak müftülüklere yapılan müracaatlar ile bankalara yatırılan paralar arasında mutabakat sağlandıktan sonra hacca gitmek üzere 43004 kişi-nin başvuruda bulunduğu anlaşılmıştır. Çıkış zamanına kadar bu sayı-nın tahminen 300 — 500 kadarı ölüm veya hastalık gibi sebeplerle hac-ca gitmekten vazgeçebilir.

DİYANET - Bu yıl kara yolundan gideceklerden 495 bin (Klimalı otobüsler için 530 bin) lira alındı. Havayolu ile gidecekler 911 bin beş-yüz lira ödediler. Hacı adayı için bu ücretin karşılığı olarak ne gibi hizmetler veriliyor?

KERVANCI - Hacı adaylarımızdan alınan ücret; toprakbaşı, pasaport, otobüs, uçak, Mekke ve Medine’de ev, Arafat ve Mina’da çadır kiralanan, sağlık, personel, kendilerine verilecek lüzumlu eşya ve diğer müteferrik harcamalar karşılığı olarak alınmaktadır.

DİYANET — Geçen yıllarda hac ücreti tesbit edilirken, hacı adayının yurt dışındaki özel harcamaları için gerekli olan dövizin karşılığı da konuluyordu. Nitekim geçen yıl karayolundan hacca gidenlere 1800 havayolundan gidenlere ise 1400 SAR verilmiştir. Bu yıl bu uygulama-yı kaldırdınız sebebini açıklar mısınız?

KERVANCI - Hacı adaylarımıza 1979 — 1983 yıllarında şahsi harca-malar için 1000.—’er Riyal, 1984 ve 1985 yıllarında ise karayolu hacı adaylarına 1.800.—, havayolu hacı adaylarına ise 1.400.—’er Suudi Arabistan Riyali verilmiştir. Bu uygulamaların sonucu bazı hacı aday-larından kendilerine ait döviz karşılığının hac ücretlerine dahil edilme-mesi istekleri gelmiştir. Bu istekler dikkate alınarak bu yıl hacı adayla-rına, müracaat süresi içinde ödeme kolaylığı da sağlar düşüncesiyle şahsi harcamaları karşılığı olarak iade edilecek döviz karşılığı olan bir ücret tahsil edilmemiştir. Hacı adaylarından karayolundan seyahat edecekler 1.800.—SAR, havayolundan gidecekler ise 1.400.—SAR. veya karşılığı herhangi bir döviz müftülüklerden alacakları bir yazıyla seyahatten önce diledikleri tarihte ve diledikleri banka şubesinden sa-tın alabileceklerdir.

Burada bir konuya daha izninizle temas etmek istiyorum. Biliyorsu-nuz umre ücretleri ile hac ücretleri arasında 400 bin TL. civarında bir fark bulunmaktadır. Bazı hacı adayları bu farkın neden ileri geldiğini sormaktadırlar, umre ücretlerine nisbetle hac ücretini yükselten se-bepler şunlardır.

Her karayolu hacı adayımız için 294, havayolu hacı adayımız için ise 374.—SAR toprakbaşı, 150.—SAR Arafat ve Mina çadır kirası ücreti ödenmektedir. Bu ödemeler, umrede yoktur. Hac sezonunda ev kiralaları umre mevsimine nisbetle 8-10 kat artmaktadır. Suudi Arabis-tan Hac ve Evkaf Bakanlığınca Mekke’de tesbit edilen ev kiralaları asga-ri 1000, azami 1500 —SAR, Medine’de ise asgari 600, azami 800-SAR’dır. Yukarda belirttiğim zaruri harcamaları asgari rakamlar üze-rinde topladığımız takdirde $294 + 150 + 1000 + 600 = 2044$.— SAR yapmaktadır. Halbuki bütün bu yurtdışı harcamaları için bir hacı ada-yından alınan ücret ise 1.800.— SAR’dır. Biz hizmetteki ciddiyetimizle ev kiralalarını yukardaki rakamların altına çekerek fiatları da düşürmek-teyiz. Hacı adaylarına verilen yatak, zemzem bidonu, elbiselik kumaş, çanta, künye ve şemsiye gibi 6 kalem malzeme umrecilere verilmemek-tedir. Otobüs ücretleri de hac sezonunda umre sezonuna kıyasla 3-4 kat artmaktadır. Bunlara kıyasla her türlü hizmetin ücreti hac sezo-nunda yükselmektedir. Bu sebeplerle hac ücretleri de haliyle yükseli-yor.

DİYANET - Bu yıl ilk defa olarak klimalı otobüsler kiralyorsunuz. Hacı adayları klimalı veya klimasız otosüsleri tercih edebilecekler, sizi klimalı otobüs tutmaya yönelten sebepleri açıklar mısınız? Çoğunlu-ğun klimalı otobüsleri tercih etmeleri halinde ihtiyacın tamamını kar-şılatabilecek misiniz?

KERVANCI - Bilindiği, gibi hac ibadeti Kurban Bayramı zamanında eda edilmektedir. Bu yıl Kurban Bayramı 16 Ağustos 1986 günüdür. Hac ibadetinin zamanı senenin en sıcak günlerine rastlamaktadır. Hacı adaylarımızın genellikle yaşlı olmaları ve mevsimin sıcak olması ne-deni ile seyahatin klimasız otobüslerle yapılması bir takım rahatsızlıklara sebep olmaktadır. Buna bir tedbir olmak üzere bu yıl böyle bir karar alınmıştır. Ancak Türkiye’de mevcut klimalı otobüs sayısı ihtiyacı karşılayacak miktarda olmadığından hacı adaylarımıza klimalı ve klimasız olarak 2 tercih imkanı sağlanmıştır. Kumalı otobüslerle seyahat etmek üzere başvuruda bulunanların tamamının ihtiyacını karşılayacak klimalı otobüs bulunamaması halinde, klimalı otobüs temin edilemeyenlere klima farkı olan 35.000.— TL. çıkıştan önce kendilerine iade edilecektir.

DİYANET - Geçen yıllarda hacı adaylarına elbiselik kumaş, zemzem bidonu, çanta gibi zati eşyalar veriyordunuz. Bu sene de böyle eşyalar verecekmisiniz?

KERVANCI — Geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da hacı adaylarımıza elbiselik kumaş, şişirme kamp yatağı, zemzem bidonu, seyahat el çan-tası, madeni kimlik künyesi verilecektir. Ayrıca geçen yıldan farklı olarak bu yıl bir de şemsiye verilecektir. Bunlarda elbiselik kumaş, zem-zem bidonu ve çanta müftülük kanalı ile dağıtılacak, künye, yatak, ve şemsiye ise çıkış kapılarında verilecektir.

DİYANET Hacı adaylarına verilecek sağlık hizmetleri hakkında bilgi verir misiniz?

KERVANCI — Bu yıl hac mevsiminde Başkanlığımızca teşkil edilecek Hac Sağlık Ekibinde 43 Doktor, 7 Eczacı, 28 Sağlık Memuru, 15 Hemşire ve 30 Hastabakıcı ile yeterince idari personel bulunacaktır. Ayrıca 20 ambulans ikişer şoförle bu ekipte görev yapacaktır. Gerektiği tıbbi ilaç, alet ve malzeme Türkiye Diyanet Vakfınca temin edilene hem tam teşekküllü bir hastahane ve 7 sağlık ocağı Medine’de bir hastahane ve yeterince sağlık ocağı, Arafat ve Mina’da gerekli sağlık hizmeti verilecektir.

DİYANET - Hac İbadetlerinin ne kadar yorucu ve meşakkatli olduğu, gidip görenler tarafından iyi biliniyor. İlk defa gidecek olanlara da bu kutsal yolculuğun zorluklarının anlatılmasında büyük yarar var sanıyorum. Bu hususta neler yapmayı düşünüyorsunuz?

KERVANCI — Evet, bahsettiğiniz gibi hac ibadeti maddi ve manevi bir çok zorlukları sabırla karşılayarak eda edilmesi gereken yorucu ve meşakkatli bir ibadettir. Hacca gidecek hacı adaylarımıza bu ibadetin mahiyeti, nasıl yapılacağı, yolculukta ve gidilecek ülkelerde nasıl davranılacağı ve beraberlerinde bulduracakları eşyalar ile diğer konularda bilgi vermek üzere il ve ilçe müftülüklerimizce seminerler düzenlenecektir. Müracaat sırasında da her hacı adayımıza Türkiye Diyanet Vakfı Yayınlarından olan "Hac Rehberi" ve "Hacı adaylarına Özet Bilgi ve Dualar Kitabı"ndan birer adet verilmektedir. Ayrıca karayolunda her otobüste, uçaklarda ise 40 — 44 kişide bir din görevlisi, hac süresince hacı adaylarımıza rehberlik yapmak ve yardımcı olmak üzere görevlendirilmektedir. Ayrıca bu görevlilerimiz de yol boyunca haccın mana ve önemini, meşakkatlerle dolu bir ibadet olduğu, ayrıntılı bir şekilde hacı adaylarımıza anlatacaklardır.

DİYANET - Hacı adaylarına Gazetemiz aracılığı ile duyurmak istediğiniz başka bir mesajınız olacak mı?

KERVANCI — Bu sorunuzla ilgili ifadelerimin başında maddi olarak bu ibadete hazır olan hacı adaylarımızın ruhen de kendilerini bu ibadete hazırlamalarını, müftülüklerimizce yapılacak hac konusundaki seminerlere katılmalarını, Hac Rehberi Kitabını dikkatlice okumalarını seminerlerde kendilerine verilen bilgileri ve hatırlatılan hususları yol boyunca zihinlerinden çıkarmamalarını, sinirlerini bozan bir durumla karşılaştıklarında hemen sabır yolunda olduklarını hatırlamalarını tavsiye etmek isterim.

Hacı adaylarımızdan diğer bir ricamız da rehber din görevlilerinin verdikleri bilgilere uymalarıdır. Her hangi bir rahatsızlıkları veya problemle karşılaştıkları zaman din görevlilerine durumu bildirsinler.

Bu vesileyle şu hususu da hacı adaylarımıza hatırlatmakta yarar görüyorum. Din görevlileri onların dini konularda rehberleridir. Hacı adaylarımız onlara bu gözle bakmak ve kendilerine saygıda kusur etmemelidirler. Din görevlilerimizin hemen hepsi büyük fedakarlık göstererek yolcularına her konuda yardımcı olmaya çalışmaktadırlar.

Son olarak hepsine, Allah’ın emrini yerine getirmiş insanlann mutluluğu içinde yuvalanna tekrar kavuşmalarını diliyorum.